

zorjena. Nadalje je tukaj mavriška palača, potem perziško tržišče, cesta v Kajiru, algirska in tuneška sela, maročanska kitajska vas z gledališčem, panorama nekega ognjenika, kitajska čajarna. Pa tudi celo dahomejskega sela tukaj ne pogrešaš.

Omenimo še avstrijsko vas, rimsko hišo, indijsko vas in ogersko koncertno hišo, z obligatno cigansko godbo. Tudi drevesnica je tukaj. Paviljon za električno razsvetljavo, podzemeljski rudnik, mnogi kipi, meteči vodometi, šumeči vodopadi le še povečujejo prizor. Te umetno narejene pokrajinske podobe očarujejo človeka. Očesu dobro dene lepa razvrstitev, posebno ker se tako lepo vrste vrsti in gozdiči.

V upravnem posloplju Zjedinjenih držav je tudi vedno dosti gledalcev. Posebno ogledujejo in občudujejo veliki relifni zemljevid Zjedinjenih držav, ki je narejen iz mavca. Na tej karti so vpodobljene vse višave in nižave Zjedinjenih držav od vrhu snežnikov do velikih nižav o Misisipiju. Zraven tega zemljevida, je pa razvrščenih še veliko drugih predmetov, ki kažejo Zjedinjene države kot celoto.

Posebno pa v tej palači vsakega preseneti svetovni poštni urad, ki popolnoma posluje. Vsakdo, kdor ima na razstavi oddati kako priporočeno pismo ali kdor hoče kupiti poštno znamko, mora iti na ta urad. Za obiskovalce ima to prednost, da si lahko ogleda poslovanje ameriške pošte, kaj se zgodi s poštnimi pošiljatkami. Drugod so uradniki strogo oddaljeni od občinstva, da nikdo ne vidi njih poslovanja. Tukaj jih pa loči od občinstva samo steklena stena, da lahko vse poslovanje vidiš.

(Dalje prihodnjič.)

Obrtnijske raznoterosti.

Razstava na Porto-Ricu. V spomin štiristoletnice odkritja tega otoka otvori se dne 26. novembra v St. Johnu razstava. Razstavljeni bodo umetninski, obrtni in kmetijski izdelki otokov Porto-Rico, Cuba, Mali Antili in ameriških dežel. Poleg tega bode razstavljeno orodje in stroji od koder koli, če so le taki, da bi se mogli na otoku Porto-Rico rabiti. Razstavljalci ne plačajo od prostora nobene najemnine in carine.

Kmetijstvo.

Trtna uš in trtoreja.

Že zadnjič smo omenili knjižico, katero je izdal Iv. Belé učitelj na vinorejski šoli v Mariboru. Ta knjiga je jako času primerna za sedanje čase, ko trtna uš vedno bolj pustoši naše vinograde in je vinarstvo že v največji nevarnosti, ako se mu kako ne odpomore.

Pisatelj v svoji knjižici jako lahko razumljivo popisuje, kaka nevarnost preti vinoreji od trtne uši in kako se da tej nevarnosti v okom priti z nasajanjem amer. trt. Pisatelj v svoji knjigi navaja le najpotrebnejše, ker kmetovalec nima časa, da bi čital dolge učene razprave.

V predgovoru pravi pisatelj, da je njegova knjiga le zbirka nabranihkušenj, ki bodo prav prišle vinorejcem. Vsakdo lahko mnogo skusi in mnogo dobrega najde. Nihče naj se ne obdaje s kitajskim zidom, naj ne zapira vrat uma svojega pravilom, posnetim po skušnjah drugih. Umen kmetovalec sploh mora prav spoznavati uzroke in učinke. Zaradi tega je pa pisatelj v prvem poglavji navel podatke o propadu vinarstva in natančno opisal škodljivko trtno uš, ki pustoši vinograde. Nam se je zdel posebno zanimiv prvi sestavek. Podatki o propadu vinogradov, kajti iz njega razvidijo naši vinorejci, koliko škode je že trtna uš napravila in kako je potrebno, da se za časa z umnim ravnanjem varujemo nevarnosti, ki nam preti, zaradi tega pa mi priobčimo ta odstavek v celoti. Pisatelj piše:

Jedva je preteklo četrto stoletje, odkar je počela trtna uš iz Francije sem se pomikati, svoj pot povsod označevaje s propastjo vinogradov, odkar je nastopila kot škodljivka, na katero mislijo vneti vinogradniki le z nekako grozo.

Že l. 1854. je opazoval v Ameriki naravoslovec Asa Fitch na listji tamošnjih trt necega mrčesa ter ga krstil za „*Pemphigus vitifoliae*“. Toda niti on niti kdo drugi ni slutil, v kako nevarnost bode spravilo to bitje vinograde vsega sveta. Pač imamo tukaj tužen primer, kake posledice da nastanejo, ako preziramo navidezne malenkosti. Ne sluteči nevarnosti so brezbržno prevažali ključke in vkoreničene trte iz Amerike na razne kraje. Tako je sicer slabotna in za dolgo potovanje nesposobna trtna uš prijadrala preko širnega Velikega oceana tudi k nam v Evropo. Nevedni človek sam je pospeševal prihod velikega nasprotnika interesov svojih. Sedaj pač čutimo nasledke take nevednosti in nepremišljenosti, a prepozno!

V Ameriki so že prej opazovali, da naše tam zasajene trte nikakor niso hotele vspevati, marveč so se v 3—4 letih posušile, nasprotno pa so domače rasle vedno enako bujno. Ta slučaj pripisovali so raznim vzrokom. Pravi vzrok izvedeli so še le tedaj, ko so evropski vinogradniki že čutili skeleče rane, koje je vsekala trtna uš v njih gmotno stanje. Leta 1863. jeli so v londonskih rastlinjaki spoznavati trtno uš kot škodljivko, l. 1865. pa jo je preiskaval učenjak Planchon, ko je opustošila že obilo vinogradov. Meneč da mu je opraviti s čisto novo prikaznijo, dal je trtni uši drugo ime: „*Phylloxera vastatrix*“. To ime ji je ostalo.

Po izvestjih francoske filokserne komisije bilo je leta 1882. 763.799 *ha* vinogradov popolnoma uničenih, a 642.078 *ha* bilo je že v kaj žalostnem položaji. Iz tega razvidimo silno hitro razploditev in razširjanje trtne uši.

Leta 1880. so konštatovali trtno uš tudi na Štorskem in sicer sprva le na nekoliko mestih brežkega okraja, do danes pa so jo našli že v štirih političnih okrajih in v 48 občinah.

Od 34.056 *ha* vinogradov cele Štirske postalo jih je že 5249 *ha* žrtva te svetovne nadloge. To pa velja le za one kraje, kjer je že uradna komisija vsled vnanjih zna-